
[બેઝિક ઇંગ્લિશ શ્રેયમાળા : પુસ્તક ૫]

Guide to

“Basic Step by Step”

Part II

BASIC ENGLISH CLASS

LATHI • Kashiwar

[ચાર આના]

ટપાલ મારફત બેઝિક ઇંગ્લિશનું સંપૂર્ણ શિક્ષણ લેવા માટેનો
બેઝિક ઇંગ્લિશ કોર્સ
નિયમો

[આ નિયમો અગાઉના બધા નિયમોને રદ કરે છે.]

- [૧] આ કોર્સમાં બેઝિક ઇંગ્લિશનું સંપૂર્ણ શિક્ષણ ટપાલ મારફત આપવામાં આવશે.
એ શિક્ષણને અંગે જરૂરના પુસ્તકો પણ ક્લાસમાંથી જ પૂરાં પાડવામાં આવશે.
એટલું જ નહિ પણ બેઝિક શીખી લીધા પછી આગળ જ્ઞાનનો વિકાસ કરવા

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
[ગુજરાતી કોર્પોરેટ ક્ષેત્ર]
અનુક્રમાંક ૨૧૦૧૦
પ્રથમ નામ બેઝિક ઇંગ્લિશ
વર્ગિક ૧૩૩૩

૭

- [૫] જેમને કોર્સમાં ભેળાતી વખતે એપીસીડીનું પણ જ્ઞાન ન હોય તેમણે તે તરફ
અમારું ખાસ ધ્યાન દોરવું, તેથી એમના અભ્યાસની શરૂઆત અમે વધુ સહેલી
રીતે કરાવી શકીએ.
- [૬] ચૌદ વર્ષથી નીચેનાં કુમાર-કુમારીઓ આ કોર્સથી લાભ નહિ ઉઠાવી શકે. એ ઉપર
કોઈ પણ ઉમરનાં માટે આ કોર્સ અનુકૂળ છે. કોર્સમાં ભેળાતી વખતે જો પોતાનો
પૂર્વ અભ્યાસ, ધંધો તથા ઉમર જણાવી હશે તો અભ્યાસને અંગેની સૂચનાઓ
આપતી વખતે અમને એ માહિતી ઉપયોગી થશે.

Guide to

“Basic Step by Step”

Part II

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંઘ

¶ આ પુસ્તક છપાય છે ત્યારે યુરોપમાં ખુનખાર જંગ મચી રહ્યો છે. આથી કદાચ કેઈ લાંબે ગાળે કેઈ વાચકના હાથમાં આ પુસ્તક આવશે ત્યારે લડાઈનાં આ કારમાં વાદળાં લોહી વરસી સ્થિર થયાં હશે, તો પણ એ ભયંકરતાની કળી યાદ તેને આ પુસ્તક આપશે.

¶ એવે વખતે એ વાચક પણ અમારી સાથે ઈચ્છે કે જગતભરમાં એક જ ભાષા પ્રવર્તી બધી પ્રજાઓ પરસ્પરને સમજી શકે એ દિવસ વહેલામાં વહેલો હોય. કેમકે તો જ આંતરરાષ્ટ્રીય પત્રવ્યવહાર દ્વારા માનવ-બંધુત્વની ભાવનાનો સંપૂર્ણ વિકાસ થાય અને યુદ્ધનો સંભવ સદાંતર નાબૂદ થાય. અને કહેવાની ભાગ્યે જ જરૂર છે કે એ અદ્ભુત શક્તિ આ પિઝિકમાં જ વસેલી છે.

BASIC ENGLISH CLASS

LATHI • Kathiawar

ગુજરાતી શોર્ટ હેન્ડ શીખવા ઇચ્છનારાઓ માટે અમૂલ્ય તક

લઘુલિપિ-શીઘ્રલિપિ અભ્યાસગૃહ

લાઠી • કાઠિયાવાડ

અભ્યાસક્રમ તથા નિયમો

- [૧] ગુજરાતી 'શીઘ્રલિપિ' અને 'લઘુલિપિ' એ બન્નેમાંથી પ્રથમ શીઘ્રલિપિ શીખવવામાં આવશે. અને તેના પર કામ આવી ગયા પછી જ શીખનારને લઘુલિપિ શીખવાશે.
- [૨] ઉપર મુજબ બન્ને પદ્ધતિઓના અભ્યાસ ટપાલ મારફત જ કરાવવામાં આવશે. સ્થાનિક શીખવા માટેની કોઈપણ સગવડ મળી શકશે નહિ.
- [૩] શીઘ્રલિપિના અભ્યાસ માટેની શી ડા. ૧૦ છે. [પરદેશ શી. ૨૦] અને એ પછી લઘુલિપિના અભ્યાસ માટેની વધારાની શી ડા. ૧૫ છે. [પરદેશ શી. ૩૦] આ શી એક જ હોય છે. અને તે જે તે કોર્સની શરૂઆતમાં ટાપલ થતી વખતે જ ભરવી જોઈએ.
- [૪] જે લિપિનો અભ્યાસ ચાલતો હશે તે લિપિનું પુસ્તક, તેમજ તેના જુદા જુદા વિભાગનો ક્રમવાર અભ્યાસ કરવા માટેની જરૂર મુજબ સૂચનાઓ, સમજૂતી, વાચન લેખન માટેનાં મનોચત્રો, વગેરે ક્યારેક છાપેલું કે ક્યારેક લખેલું એમ વિવિધ રીતે અપાતું રહેશે. અને એમ કરતાં જે લિપિના અભ્યાસ ચાલુ હોય તેની પરીક્ષામાં શીખનાર ઉત્તમ વર્ગમાં ઉત્તીર્ણ થઈ શકે એટલું જ્ઞાન આપવામાં આવશે.
- [૫] પહેલી સૂચનાઓ વી. પી. ચી મોકલી પૂરી શી વસૂલ કરવાની પદ્ધતિ સ્વીકારવામાં આવશે નહિ. શીખનારે શી મનીઓર્ડર અથવા પોસ્ટલ ઓર્ડરથી અગાઉ મોકલવી જોઈશે.
- [૬] જે લિપિના અભ્યાસ માટે શી ભરી હોય તે લિપિની શ્રેણીની પરીક્ષામાં વગર શીએ એક વખત ખેસવા માટેનો અભ્યાસ કરનારને અધિકાર રહેશે.
- [૭] આવી રીતે ટપાલદ્વારા અભ્યાસ કરનાર 'શીઘ્રલેખક' અથવા 'લઘુલેખક' એ શ્રેણી-આની પરીક્ષા આપવાને પાત્ર થશે. 'પ્રેસ રીપોર્ટર'ની શ્રેણીની પરીક્ષામાં શિક્ષણ કરતાં મદાવરાની વધુ જરૂર છે. તેમ છતાં પરીક્ષામાં એક વખત ફી ભર્યા વગર ખેસવાનો હક્ક યોગ્ય મદાવરો થતાં સુધી એ પરીક્ષા માટે અનામત રાખી શકાશે.
- [૮] ગુજરાત કાઠિયાવાડના કોઈ પણ શહેરમાં શીઘ્રલિપિ શીખવા માટે એકી સાથે ઓછામાં ઓછા દસ જણ તૈયાર થશે તો તેમના જ શહેરમાં એક અઠવાડિયું શીઘ્રલિપિનું પ્રત્યક્ષ શિક્ષણ આપવાની પણ વ્યવસ્થા કરી શકાશે. એ પછી પણ જરૂર પડે ત્યાં સુધી ટપાલ મારફત શિક્ષણ કે સૂચનાઓ મેળવવાનો તો તેમનો હક્ક રહેશે જ.

અભ્યાસ કરનારને સૂચના

જો આ બીજા ભાગમાં બાકીનું બધું તો પહેલા ભાગ જેવું જ છે, પણ વાચકોની માગણીથી ફક્ત એક સુધારો કરવામાં આવ્યો છે: દરેક પાઠમાં આવનારા નવા શબ્દો તથા તેના અર્થ આ પુસ્તકમાં તે તે પાઠની શરૂઆતમાં જ મૂકી દીધા છે. તેમ છતાં અધરા શબ્દોના ઉચ્ચાર માટે તો શબ્દકોશમાં જ જોવું જોઈએ કેમકે શબ્દકોશમાં જે બીજાવટથી ઉચ્ચાર આપ્યા છે એવી બીજાવટ આહીં શક્ય નથી.

જો હવે પછીના પાઠોના અનુવાદ તમારે આખા લખવાની જરૂર નથી. એને બદલે તમારે નીચેના ક્રમમાં કામ લેવું જોઈ જોઈ તકલીફે તમે ઘણું કામ કરી શકશો.

[૧] પહેલાં તો પાઠના નવા શબ્દો શીખી લો.

[૨] પછી Basic step by stepમાં શીખવાનો પાઠ ગ્રંથેથી વાંચો.

[૩] ફરીથી એ જ પાઠ વાંચો, પણ આ વખતે વાંચવાની સાથેસાથ વાંચેલા ભાગનો ભાવાર્થ પણ તમે સમજતા જાઓ છો એની તકેદારી રાખજો.

[૪] એમ વાંચતી વખતે જે ભાગ તુરતાતુરત ન સમજાય તેની નીચે લીટી કરો.

[૫] તમે કરેલી એ અધરા ભાગની લીટીઓ ક્યે ક્યે સ્થળે આવશે તે દરેક પાઠમાં આહીં બતાવ્યું જ છે.

[૬] પછી માત્ર એ અધરા ભાગ પૂરતો જ અનુવાદ કરી આ પુસ્તકમાં સરખાવી જાઓ.

[૭] છેવટે આ પુસ્તકમાં એ આખા પાઠનો અનુવાદ વાંચી જાઓ, એને કોઈ સ્થળે તમારી જાતે સમજતાં ગરસમજ તો થઈ જાયને એની ખાતરી કરી લો.

જો જે અધરા મુદ્દા આ પુસ્તકમાંથી ન સમજાય તેની ચર્ચા 'વ્યાકરણ' ભાગ ૨ માં મળશે.

૧૧ ધૃણા વાચકો અમને પૂછાવે છે કે “અંગ્રેજીમાં બોલતાં કેમ શીખવું ?”
 આનો ટૂંકો જવાબ ‘પ્રાથમિક પરિચય’માં પૃ. ૧૨-૧૩ ઉપર આપ્યો
 છે. અને અનુકૂળતા મળ્યે ખાસ આ વિષય ઉપર જ એક પૂર્તિ આપવાનો
 પણ અમે નિશ્ચય કર્યો છે. પણ એ બધું છતાં એક સાદી વાત સમજવી
 જોઈએ કે પાણીમાં પડ્યા વિના તરતાં શીખી ન શકાય. માટે તમારે
 અંગ્રેજીમાં બોલતાં (અને સાંચાસાથ લખતાં) શીખવું હોય તો દરેક પાઠ
 વાંચતી વખતે એકલા એકલા બોલ્યે રાખો. જેમ કોઈ ગાંડો માણસ
 બકતો હોય એવું એ બધું શરૂઆતમાં લાગશે, અને તમે કદાચ તમા-
 રાથી જ શરમાશો. પણ તમે ભાષામાં એટલું દરજ્જો તન્મય થયા હો
 તો જ તેમાં બોલી શકો. માટે પાઠમાંથી તમારે તમને પ્રશ્ન પૂછવા, અને
 તેના જવાબ આપવા, એ બોલતાં શીખવાની સારામાં સારી રીત છે.
 અકેક વાક્ય પર આવો અકેક પ્રશ્ન ઉભો કરી શકાય—પછી બહેને તે
 ભાંગી તૂટી ભાષામાં હોય. આ વસ્તુ સમજાવવી અઘરી છે, પણ તેનો
 અમલ કરવો એ રહેલું કામ છે. માટે પહેલી જ તકે આ ક્રમ ચાલુ કરી દો.

“બેઝિક એ માત્ર ભાષા જ નથી, પણ ભાષાનું આખું શાસ્ત્ર તે છે. આથી કોઈ પણ દેશ કે યુગની બુદ્ધિના વિચાર વિનિમય માટે તે એક સાર્વભૌમ વાહન છે. અને આથી જ જગત-ભરના બુદ્ધિના ઉપાસકોને મન બેઝિક એ એક ધર્મ છે.”

○

૧૧ યંત્ર

નવા શબ્દો

[ક] Machine (મશીન) યંત્ર - pump (પંપ) પંપ - blade (બ્લેડ) ધાર - box (બોક્સ) પેટ્રી - dress (ડ્રેસ) પોશાક - join (જોઈન) સાંધો, જોડાણ - leather (લેધર) ચામડું - metal (મેટલ) ધાતુ - milk (મિલ્ક) દૂધ - oil (ઓઇલ) તેલ - steel (સ્ટીલ) પેલાદ - slow (સ્લો) ધીમું - automatic (ઓટોમેટિક) આપ મેળે ચાલતું - separate (સેપરેટ) જૂદું.

[ખ] Plough (પ્લાઉ) હળ - blow (બ્લો) ધા, વાજો, મુક્કો - care (કેર) સંભાળ, કાળજી - crush (ક્રશ) પીસવું તે, ભીસ - hammer (હૅમ્મર) હથોડો - move (મૂવ) ગતિ, ચાલ - nail (નેઇલ) ખીલો, નખ - rod (રોડ) સળીઆ - spade (સ્પેડ) કોદાળી - quick (કિવ્ક) ઉતાવળું - like (લાઈક) ના જેવું, ને મળતું, ની માફક.

[ગ] Seem (સીમ) દેખાવું, લાગવું - forward (ફોર્વર્ડ) આગળ - much (મચ) ધણું, વધારે - as (એઝ) ની જેમ, ની પેઠે - sometimes (સમટાઈમ્સ) ક્યારેક, કેઈ વખતે - with care સંભાળથી, કાળજીથી - as quick as ના જેટલું ઝડપી.

અધરા સુદાઓ

Get it cut - The blade of the machine has parts - are sharp like the blade of the knife - hand part - sometimes - with care - only while - A pump is a machine with a rod which goes up and down in a pipe. - A plough...spade - almost every sort of work - give the stone for the roads a crush - who put up houses - knives - Hands are not as quick as machines. - When a man makes...or puts...he gives - with one blow - with one move - as much work as - even if - the work which he does will seem slow - when we see how quickly the machine does it - Why do machines not do all the work? - as good as men for some things.

જ્યારે બાગમાં ઘાસ ઉંચું વધ્યું હોય છે ત્યારે હું તેને ચંત્રથી કાપી નાખું છું. ચંત્રને તળીએ એવા ભાગ છે જે ચપ્પુની ધારની જેમ તીક્ષ્ણ છે, અને જ્યારે હું ચંત્રને આગળ હટાડું છું ત્યારે આ ધારે ઘાસ સાંસરવી પસાર થાય છે અને તેને કાપી નાખે છે. ચંત્રનો હાથો લાકડાનો છે, બીજા ભાગો ધાતુના છે. કોઈ કોઈ વખતે હું એ ધાતુના ભાગો ઉપર તેલ લગાવું છું. જે હું કાળજીથી આ ન કરું (આમ કરવાની કાળજી ન રાખું) તો ચંત્ર સાદું કામ ન આપે.

કેટલાંક ચંત્રો તેને હાથની મદદ મળતી હોય એટલા વખત જ કામ કરે છે, પણ બીજાં ચંત્રો આપમેળે ચાલનારાં હોય છે. શેરીમાંનાં દિવાસળી બનાવવાનાં ચંત્રો આપમેળે ચાલનારાં છે.

વાડીમાં અમે પંપમાંથી પાણી મેળવીએ છીએ. પંપ એ એક સળીઆવાળું ચંત્ર છે, જે સળીઓ એક નળીમાં ઉંચે નીચે જાય છે. બીજું ચંત્ર ગાયોને દોડે છે, અને વળી બીજું એક માખણ બનાવે છે. હજી એ એક પોલાદની પહોળી ધારવાળું ચંત્ર છે, કે જે ધાર કોદાણીનું કામ કરે છે.

ચંત્રો લગભગ દરેક જાતનું કામ કરે છે. આપણે એવાં ચંત્રો જોઈએ છીએ જે રસ્તા માટેના પથરોને પીસી નાખે છે, અને બીજાં ચંત્રો મકાન ઉભાં કરનારા [બાંધનારા] કામદારોને મદદ કરે છે.

શહેરોમાં મોટાં મકાનોમાં લોકો (પુરુષ અને સ્ત્રીઓ) ચંત્રો વડે વસ્તુઓ ખનાવે છે. તેઓ ચામડાના જોડા, ઉનનાં મોજાં, કાપડમાંથી કેટ, અને પોશાકના બીજા બધા ભાગ (બીજા બધી વસ્તુઓ) ખનાવે છે. તેઓ ઘડિયાળો, છત્રીઓ, ચપ્પુઓ, રકાબીઓ, ખુરશીઓ, અને ટેબલો (વગેરે) ખનાવે છે.

હાથે ચંત્ર જેટલા ઝડપવાળા નથી હોતા. જ્યારે માણસ લાકડામાં સાંધો કરે છે, અથવા તો પેટી ઉપર ઢાંકણ ચડાવે છે ત્યારે તે દરેક બીજાને હથેલીના જુદો ધા મારે છે. પણ ચંત્ર બધા બીજાને એક જ ઘાએ ખેંચાડી શકે. માણસ ઘણી વખતના હલનચલનથી જેટલું કામ કરે છે તેટલું (કામ) ચંત્ર એક જ ગતિએ કરી શકે. ચંત્ર કેવી ઝડપથી કામ કરે છે તે આપણે જોઈએ ત્યારે (સરખાવીએ તો), માણસ ભલે ઉતાવળો હોય તો પણ, તેણે કરેલું કામ ધીમું લાગશે. (તે જે કામ કરે છે તે ધીમું લાગશે.)

તમે કદાચ કહો કે, “ચંત્રો બધું કામ કેમ કરતાં નથી?” પણ કેટલીક વસ્તુઓ માટે હજી ચંત્રો માણસના જેટલાં સરસ નથી.

૧૨ ધંધો

નવા શબ્દો

[ક] Business (બિઝનેસ) ધંધો - company (કંપની) પેઢી - manager (મેનેજર) વ્યવસ્થાપક - market (માર્કેટ) બજાર - office (ઓફિસ) ઓફીસ - price (પ્રાઇસ) કિંમત - profit (પ્રોફિટ) નફો - store (સ્ટોર) સ્ટોર, વખાર - bag (બેગ) થેલી - basket (બાસ્કેટ) ટોપલી - boot (બૂટ) જોડો - fruit (ફ્રુટ) ફળ - paper (પેપર) કાગળ - parcel (પાર્સલ) પટ્ટીકું - servant (સર્વન્ટ) નોકર - shirt (શર્ટ) ખમીસ - new (ન્યુ) નવું.

[ખ] Apple (એપલ) સફરજન - bulb (બલ્બ) ગાંઠ, ગાળો, કાતો - cord (કોર્ડ) દોરી - owner (ઓનર) માલિક - cheap (ચીપ) સોંઘું - dear (ડીયર) મોઢું, વહાલું - common (કોમન) સાધારણ, સામાન્ય, ચાલુ વખરાશનું - serious (સીરીયસ) ગંભીર.

[૫] Send (સેન્ડ) મોકલવું - little (લિટલ) નાનું, થોડું, નહિ
બેથું - yes (યેસ) હા - no (નો) ના - her (હર) તેણીને - him (હિમ)
તેન - me (મી) મને - your (યોર) તમારું - that (થેટ) કે.

અધરા મુદ્દાઓ

A part of the profit of the store - all the day - goes through the building - sees the persons who come into the store - what sort of store - is common in great towns - She says that - as great as the store price - as dear as the fruit at the store - among the good fruit - though the price is not as great, she does not get as much for it. - she gets fruit - the store will send - the cord comes off or gets broken - cheese goes on the road - has a serious face - she lets me go with her and (lets me) take a basket - the town is not healthy.

“તમારા પિતાનો ધંધો શો છે ?”

“મારા પિતા એક સ્ટોરમાં કામ કરે છે.”

“તે સ્ટોરના માલિક છે ?”

“ના. તે ફક્ત તેના મેનેજર-વ્યવસ્થાપક છે. માલિક એક માણસ નથી. માલિક તો એક કંપની છે. સ્ટોરના નફામાંથી એ કંપનીમાંના દરેક સભ્યને ભાગ મળે છે.”

“સ્ટોર સારો નફો કરે છે ?”

“હા. મારા પિતા એક સારા-હોશિયાર મેનેજર છે. ખરાબ-આવડત વિનાના મેનેજરવાળો સ્ટોર બહુ ઓછો નફો કરી શકે.”

“મેનેજર શું કામ કરે છે ?”

તે લગભગ આખો દિવસ એફિસમાં કામ કરે છે, પણ ક્યારેક તે મકાનમાં ફરે છે અને સ્ટોરમાં આવેલાં માણસોની મુલાકાત લે છે. તે મને પોતાની સાથે જવા દેતા નથી.”

“એ કયો જાતનો સ્ટોર છે ?”

“તે લગભગ બધી જાતની વસ્તુઓ રાખે છે. એના એક ભાગમાંથી તમે નવું ખમીસ ખરીદી શકો, બીજામાંથી ધણિયાળ, ત્રીજામાંથી વળી ફળ, પૂલ કે કોઈ વાસણમાં (વાવેલો) કંદ-ગાંઠ. એક જ મકાનમાં જુદા જુદા સ્ટોર હોય એવું તે છે. આ જાતનો સ્ટોર મોટાં શહેરમાં સામાન્ય છે (અનેક સ્થળે નજરે પડે છે)”

“તમારી મા કુટુંબ માટેની બધી વસ્તુઓ ત્યાંથી લાવે-ખરીદે છે ?”

“ના, તે લગભગ બધી વસ્તુઓ ત્યાંથી ખરીદે છે, પણ ફળ ત્યાંથી લેતી નથી. તે કહે છે કે સ્ટોરમાં ફળ બહુ મોંઘાં હોય છે. (આથી) તે ફળ મારજીટમાંથી લાવે છે.”

“મારજીટ તે સસ્તાં પડે છે ?”

“તે સસ્તાં લાગે છે કેમકે મારજીટમાં સ્ટોરના જેટલી મોટી કિંમત નથી હોતી. પણ મારા પિતા કહે છે કે મારજીટમાં પણ સ્ટોરના જેટલાં જ ફળો મોંઘાં પડે છે; કેમકે ક્યારેક સારાં ફળોની સાથેસાથ ખરાબ-મોટેલ સફરજન કે નારંગી આવી જાય છે, અને જો કે કિંમત એટલી (સ્ટોર જેટલી) મોટી નથી હોતી, તો પણ (એટલી કિંમતમાં) તેને એટલા માલ મળતો નથી. [દા. ત. સ્ટોરમાં રૂપિયે દઝન હોય, ત્યારે મારજીટમાં બાર આને દઝન મળવા છતાં ચાર સડેલાં આવતાં હોય, તો હિસાબે મારજીટમાં અઢાર આને દઝન પડે.]

જ્યારે તે સ્ટોરમાંથી ફળ ખરીદે છે ત્યારે સ્ટોર તેને ઘર મોકલી દે છે. પણ જ્યારે તે મારજીટમાંથી ખરીદે છે ત્યારે ત્યાં જ માણસ હોય છે તે તેને એક કોથળીમાં નાખે છે, અને તેને તે પોતાની સાથે લઈ લે છે. જો તે પનીર ખરીદે, તો તે તેને કાગળમાં મૂકી દોરી વડે તેનું પડીકું બનાવે છે. પણ ક્યારેક એ દોરી નીકળી - છૂટી જાય છે અથવા તૂટી જાય છે અને પનીર રસ્તા પર ઢાળાઈ જાય છે. ત્યારે મારી માને ચહેરો ગંભીર બની જાય છે.

જ્યારે મારી મા મારજીટ જાય છે ત્યારે તે મને પોતાની સાથે જવા દે છે, અને બધાં પડીકાં માટે એક ટોપલી ઉપાડવા દે છે. પણ તે હંમેશા જતી નથી. કોઈ કોઈ દિવસે તે નોકરને મોકલે છે. તમારા પિતાને ધંધો શો છે ?”

“મારા પિતાને એક વાડી છે. તે ખૂટ અને જોડાના સ્ટોરમાં હતા. પણ મારો બાક જે નાનો હતો ત્યારે માંદો રહેતો તેને શહેર તબિયતને અનુકૂળ થતું નથી.” (હવે માફક આવતી નથી.)

૧૩ નાણું

નવા શબ્દો

[ક] Credit (ક્રેડિટ) આબરૂ, ઉધાર – money (મની) નાણું – payment (પેમેન્ટ) નાણાનું સરણું – receipt (રીસીટ) રસીદ, પહેંચ – gold (ગોલ્ડ) સોનું – key (કી) ચાવી – lock (લોક) તાણું – loss (લોસ) ખોટ – name (નેઈમ) નામ – request (રીકવેસ્ટ) વિનંતિ – silver (સિલ્વર) રૂપું – size (સાઈઝ) કદ – stamp (સ્ટેમ્પ) ટીકીટ, છાપ – open (ઓપન) ખુલ્લું – flat (ફ્લેટ) સપાટ – poor (પુઅર) ગરીબ.

[ખ] Debt (ડેટ) દેણું, કરજ – amount (એમાઉન્ટ) રકમ – bit (બિટ) ટુકડો – drawer (ડ્રોઅર) ખાનું – form (ફોર્મ) આકાર – turn (ટર્ન) ફેરો, આંટો – value (વેલ્યુ) કિંમત – shut (શટ) બંધ – round (રાઉન્ડ) ગોળ.

[ગ] Her (હર) તેણીનું – his (હિઝ) તેનું – their (થેર) તેઓનું – them (થેમ) તેઓને – more (મોર) વધારે – most (મોસ્ટ) સૌથી વધારે – less (લેસ) ઓછું – least (લીસ્ટ) સૌથી ઓછું – than (થેન) ના કરતાં – done (ડન) કરેલું – given (ગીવન) આપેલું – gone (ગોન) ગયેલું – got (ગોટ) મેળવેલું – kept (કેપ્ટ) રાખેલું – made (મેઈડ) બનાવેલું – taken (ટેઈકન) લીધેલું.

અધરા સુદાઓ

For the things which you get – is made – are got – gives you credit – the things may be taken before any payment is made – puts down on paper – is sent to you – is given – the day on which – as bad as – not all bits of metal which have this form are money – a stamp is put – you may see – bits – get more things – than small bits –

even if it is not as great as the silver - gold has the most value - paper has the least - paper money - no money with him - some of her money - gets the drawer open - the drawer is shut - gives the key a turn - get the lock broken - will be gone - who do work for them - is kept - does not do the work of money.

જ્યારે તમે સ્ટોરમાં જાઓ છો ત્યારે તમે જે વસ્તુઓ લો-ખરીદો છો તે માટે પૈસા આપો છો. એ પૈસા એ વસ્તુઓ માટે સ્ટોરને ચુકવેલી કિંમત છે. ક્યારેક વસ્તુઓ ખરીદતી વખતે જ તેની કિંમત ચુકવાય છે. પણ ક્યારેક સ્ટોર તમને ઉધાર આપે છે, અને કાંઈ પણ રકમ ચુકવાયા પહેલાં વસ્તુઓ લઈ જઈ શકાય છે.

સ્ટોર એક કાગળ ઉપર તમારા દેણાની રકમ લખે છે, અને કેટલાક વખત પછી ભરપાઈ કરવા માટેની વિનંતિ તમારા પર મોકલાય છે. જ્યારે સ્ટોરને નાણું મળી જાય છે ત્યારે તમને એક પહોંચ આપવામાં આવે છે. આ એક કાગળનો ટુકડો હોય છે જેના પર તમારું નામ હોય છે, તેમ જ સ્ટોરનું નામ, તથા તમારા દેવાની રકમ, અને જે દિવસે ચુકવણી થઈ તે દિવસ (લખેલ હોય છે). ધંધાદારી લોકો પોતાની પાવતીઓ સાચવી રાખે છે (સહિસલામત રાખે છે). કોઈ પાવતી ઓવાઈ જાય તે કદાચ નાણું ઓવાઈ જવા જેટલું જ ખરાબ-નુકસાનકર્તા બની જાય છે.

નાણું ચાંદીનું અથવા સોનાનું અથવા તો બીજી કોઈ ધાતુનું હોઈ શકે, અથવા તે કાગળનું પણ હોઈ શકે. ધાતુનું નાણું બોળ અને ચપટું હોય છે, પણ આવા આકારના ધાતુના બધા ટુકડા એ સિક્કા ન કહેવાય. દરેક નાણું-સિક્કા ઉપર એક છાપ મારેલી હોય છે, જેના ઉપરથી તમે તેની કિંમત જોઈ-જાણી શકો.

કેટલાક ટુકડાઓનું કદ બીજા કેટલાક ટુકડાઓ-સિક્કાઓ જેટલું નથી હોતું. કોઈ પણ ધાતુના નાના સિક્કા કરતાં (તે જ) ધાતુને મોટો સિક્કો સ્ટોરમાંથી વધારે વસ્તુઓ ખરીદી શકે. પણ તમારી પાસે એક ચાંદીનો અને એક સોનાનો સિક્કો હોય તો એ સોનાનો સિક્કો રૂપાના સિક્કા જેવડો નહિ હોય તો પણ વધારે વસ્તુઓ ખરીદી શકશે, કારણ કે રૂપાની કિંમત સોનાની કિંમત જેટલી મોટી નથી. સોનાની કિંમત રૂપા

કરતાં વધારે છે, અને કાગળની કિંમત રૂપા કરતાં ઓછી છે. પણ જો કે વધુમાં વધુ કિંમત સોનાની અને ઓછામાં ઓછી કિંમત કાગળની છે તો પણ કાગળનું નાણું સોનાના નાણા કરતાં પણ કિંમતી હોઈ શકે.

તે માણસ ગરીબ કહેવાય જેની પાસે (કબજામાં) બિલકુલ નાણું ન હોય અથવા તો બહુ ઓછું હોય. પણ કોઈ માણસની સાથે (ખીસામાં જ) પૈસા ન હોય તે કદાચ ગરીબ ન પણ હોય. (કેમકે) એના ઘરમાં અથવા તો બીજા કોઈ સહિસલામત જગ્યાએ તેની માલિકીનું પુષ્કળ નાણું હોઈ શકે.

મારી મા એના પૈસામાંથી થોડાક એક તાળાવાળા ખાનામાં રાખે છે. સ્ટોરમાં જવા પહેલાં તે ખાનું ઉઘાડે છે, અને થોડા પૈસા કાઢે છે. જ્યારે ખાનું ફરીથી બંધ કરવામાં આવે ત્યારે તે ચાવીને ડાબી બાજુથી જમાણી બાજુ એક આંટો ફેરવે છે, અને પછી તે કાઢી લે છે. તેની થેલી કરતાં ખાનું વધારે સહિસલામત છે, પણ તે બહુ સહિસલામત નથી; કેમકે તે બહાર હોય ત્યારે કોઈ માણસ તાળું તોડી નાખે, અને જો ચામ બને તો તે પાછી ફરે ત્યારે એમાંના પૈસા ઉપડી ગયા હોય.

લોકો કામના બદલામાં પૈસા મેળવે છે. તે લઈને તેઓ સ્ટોરમાં જાય છે અને જોડા તથા કોટ તથા માખણ તથા રોટલી ખરીદે છે. સ્ટોરના માલિક આ વસ્તુઓ બનાવનારા માણસોને પૈસા આપે છે, અને એ માણસો તેમને પોતાને માટે કામ કરતા પુરૂષા તેમ જ સ્ત્રીઓને (લોકોને) તે આપે છે, અને તેઓ પાછા તે સ્ટોરમાં લાવે છે. જો પૈસા એક જગ્યાએ પડ્યા રહે (રાખવામાં આવે) અને એક માણસ પાસેથી બીજા માણસ પાસે જાય નહિ તે નાણાનું કામ બજાવતા નથી.

૧૪ ઘોંઘાટ

નવા શબ્દો

[ક] Bell (બેલ) ઘંટ - cough (કફ) ઉંઘરસ - music (મ્યુઝિક) સંગીત - song (સોન્ગ) ગાયન - sound (સાઉન્ડ) અવાજ - voice (વોઈસ) માણસના બોલવાનો અવાજ - attention (એટ્ટેન્શન) ધ્યાન - board (બોર્ડ) પાટિયું - cat (કેટ) બિલાડી - dog (ડોગ) કૂતરો - horse (હોર્સ) ઘોડો -

start (સ્ટાર્ટ) શરૂઆત - word (વર્ડ) શબ્દ - hard (હાર્ડ) કઠણ - soft (સોફ્ટ) નરમ, સુંવાળું.

[ખ] Hearing (હીઅરિંગ) શ્રવણ, સાંભળવું તે - noise (નોઈઝ) ઘોંધાટ - sneeze (સ્નીઝ) છીંક - thunder (થન્ડર) મેઘગર્જના - fly (ફ્લાય) માખી - rat (રેટ) ઉંદર - step (સ્ટેપ) પગથિયું - quiet (ક્વાયેટ) શાંત - loud (લાઉડ) ઉંચેથી અવાજ કરવું, તાગીને - sudden (સડન) ઓચિતું.

[ગ] Till (ટિલ) સુધી - us (અસ) અમને, આપણને - our (અવર) આપણું, અમારું - worse (વર્સ) વધુ ખરાબ - worst (વર્સ્ટ) સૌથી ખરાબ - said (સેડ) કહેલું - seen (સીન) જોયેલું - sent (સેન્ટ) મોકલેલું - most ઘણા ખરા.

અધરા મુદાઓ

Even a small sound like that of - give a cough or a sneeze - makes a noise - goes through the house - that is because - is in the air all the time - are only clear if - give them our attention - clearer - what is said - may be sent to your ears - keeps all other sounds from your hearing - not one word of what he says - the sun goes down - the only sounds are those - our - the start of the day - most of the noises - worse - one of the worst noises - takes our attention from - every time - takes a step - most animals - quieter - the quietest animal - the hardest - with no sound - is not seen - anywhere - no attention will be given to it - the only animals which make music - may be seen very like a song.

જ્યારે આપણુ કુટુંબ (ઘરમાં બધાં) બિછાનામાં હોય એવી વહેલી સવારે જો તમે જમ્યા હો તો દિવાલમાંના ઉંદરનો અથવા બારી પારની માખીનો એવો એક નાનો સરખો અવાજ પણ બહુ મોટો લાગે છે. અને જો તમે ઉંદરસ કે છીંક ખાઓ, અથવા તો જમીનમાંનું કોઈ પાટિયું તમે તેના પર પગ મૂકો ત્યારે અવાજ કરે, તો આવો ઓચિંતો અવાજ આખા ઘરમાં મેઘગર્જનાની જેમ પથરાય છે (ગાજતો જાય છે.) એનું

કારણ એ કે આપણું ધર શાંત છે, અને દરેક અવાજ તમારા કાન ઉપર સ્પષ્ટ રીતે આવી શકે છે. દિવસને વખતે બધા વખત હવામાં થોડા ધાંધાટ હોય છે, અને તેમાંના છટા અવાજો તો તેના ઉપર આપણે ધ્યાન આપીએ તો જ આપણને સ્પષ્ટ થાય છે.

ગામડાંઓમાં શહેર કરતાં બધા અવાજ વધુ સ્પષ્ટ હોય છે, કેમકે ત્યાં ધાંધાટ એ.છા હોય છે. કોઈ માણસનો અવાજ તેમ જ જે કાંઈ કહેવાનું હોય તે પણ ખેતર સોંસરવું તમારા કાન ઉપર આવી શકે—તમે સાંભળી શકો. અને ગાયની ઘંટડીનો અવાજ અથવા તો રસ્તે ચાલતા ઘોડાના પગનો અવાજ ખેતરને સામે છેડેથી સાંભળાઈ શકે.

પણ તે શાંત વાતાવરણ હોય ત્યારે જ બને છે. મેધગર્જનાનો અવાજ બીજા બધા અવાજોને તમારા શ્રવણમાં આવતા અટકાવે છે (દૂર રાખે છે) અને ક્યારેક પવનમાં કોઈ માણસ તમારી તદ્દન નજદીક હોય તો પણ તે કહે તેનો એક શબ્દ પણ તમારે કાને નથી આવતો.

ગામડાંઓમાં સૂર્ય આથિર્યા પછી ખેતરો તદ્દન શાંત હોય છે. ક્યારેક ધ્રુવડ (રાતનું પક્ષી) ચીસ નાખે છે, અથવા તો કોઈ માણસ ધર નજીક આવતું હોય એ વખતે વાડીમાંનો ફૂતરો બસે છે, પણ બીજે વખતે ત્યાં જે કાંઈ અવાજ હોય તે ફક્ત (અવાજ હોય તો તે માત્ર એ જ કે) ઝાડમાં પવન જે અવાજ કરે છે તે અથવા તો ઘાસ ઉપર વરસાદ પડી અવાજ કરે છે તે જ હોય છે.

પણ શહેરના કેટલાક ભાગોમાં આપણા મનને દિવસના આરંભથી તે છેક રાતમાં મોટે સુધી આરામ જ મળતો નથી. શહેરમાંના ઘણાખરા અવાજ ખરાબ (કંટાળો આપે એવા) હોય છે, પણ તેમાંય કેટલાક બીજા કરતાં વધુ ખરાબ હોય છે. ખરાબમાં ખરાબ અવાજમાંનો એક અવાજ રસ્તાઓ પર થતા સંગીતનો છે. તે આપણા કામમાંથી આપણું ધ્યાન ખેંચી લે છે અને જે આપણે માંદા હોઈએ તો આપણને કંટાળો—થાક આપે છે.

શહેરમાં આપણે કાને આપે દિવસ પડતો એક અવાજ એ રસ્તે ચાલતા લોકોના પગનો અવાજ છે. બરફ પડ્યા પછી જ શેરીઓ શાંત પડે છે કેમકે એ વખતે (કે જે વખતે) બરફ એ કઠણ રસ્તા પર એક નરમ અસ્તર બનાવી દે છે.

માણસ જ્યારે જ્યારે પગલું ભરે એ દરેક વખતે અવાજ કરે છે, અને તે જોડા પહેર્યા ન હોય ત્યારે પણ. ઘણાં ખરાં પ્રાણીઓ માણસના કરતાં વધુ શાંત (ચુપકાદીથી ચાલી શકનારાં) હોય છે, પણ સૌથી વધુ શાંત ખિલાડી છે. ખિલાડીના પોચા પગ કઠણમાં કઠણ જમીન ઉપર પણ અવાજ કર્યા વિના જાય છે, અને જો તે પ્રાણી જોવામાં ન આવ્યું હોય તો તે ગમે ત્યાં જાય છતાં તેના તરફ ધ્યાન નહિ જાય.

માણસો એક જ એવાં પ્રાણી છે જે સંગીત કરી શકે છે, જે કે પક્ષીનો અવાજ ગાયનને બહુ જ મળતો લાગે છે. માણસો પોતાના અવાજથી જે સંગીત ઉપજાવે તે ગાયન-ગીતો કહેવાય છે.

૧૫ સમાચાર

નવા શબ્દો

[ક] Account (અકાઉન્ટ) વિગત - advertisement (અડવર્ટાઇઝમેન્ટ) જાહેરખબર - news (ન્યુસ) સમાચાર - bottle (બોટલ) શીશી - drink (ડ્રિન્ક) ઘુંટડો, પાણું - lip (લિપ) હોઠ-poison (પોઇઝન) ઝેર - stocking (સ્ટોકિંગ) પગનાં લાંબાં મોજાં - clean (ક્લીન) સાફસુફ - dirty (ડર્ટી) ગંદું - long (લોન્ગ) લાંબું - short (શોર્ટ) ટૂંકું.

[ખ] Brick (બ્રિક) ઇંટ - burst (બર્સ્ટ) ફાટ, ચીરો - cork (કોર્ક) બુચ - drop (ડ્રોપ) ટીપું - glove (ગ્લવ) હાથનું મોજું - jelly (જેલી) મુરખમો - net (નેટ) જાળ - ring (રિન્ગ) વીંટી - rub (રબ) ધસવું તે - shelf (શેલ્ફ) અભરાઇ - smash (સ્મેશ) અફળાવું તે - throat (થ્રોટ) ગળું - tall (ટોલ) ઊંચું.

[ગ] Better (બેટર) વધારે સારું - best (બેસ્ટ) સૌથી સારું - that (ધેટ) કે.

અધરા મુદ્દાઓ

What news is - account of what the wind did yesterday - took - came down - gave a serious blow - by the smash - got very full - from a bursh in one of them -

about - we will have rain again - not as much wind as we had - went down in the sea - not far from the land - kept him up in the water till help came - who? - took a drink of poison - with the bottle at his mouth - went down his throat - why? - give them a rub - where? - high - how? - got on a seat - took it down - bit of news - taken out of the sea - as long as a tall man - this one - than any of the others - I see that - has a hole in it - when? - let us go.

“આજ સવારે છાપામાં શા સમાચાર છે?”

“અહીં પવન ગઈ કાલે શું કયું એનો લાંબો અહેવાલ છે. શહેરમાં મકાનોમાંના એક ઉપરથી છાપરાનો થોડો ભાગ તેણે ઉઞેડી નાખ્યો, અને એક ઈંટ નીચે આવી અને શેરીમાં જતા એક માણસને એનો સખત ધા લાગ્યો. અંના હોઠ કપાઈ ગયો, અને એનું નાક ભાંગી ગયું. બીજા એક ઈંટ એક સ્ટોરની આગળની બારી સોંસરવી ગઈ અને એ અફળાટથી મોટું બાકું પડ્યું. કેટલેક સ્થળોએ ખૂબ વરસાદ પડ્યો. પાણીની નળીઓ ચિકાર ભરાઈ ગઈ અને તેમાંની એકમાં પડેલી તિરાડમાંથી-ફાટમાંથી પાણી ફેટલીક ઓશીસોના મકાનમાં ભરાયું.

“આજની હવા વિશે છાપું શું કહે છે?”

“ફરીથી વરસાદ થશે (આખણે વરસાદ મળશે), પણ ગઈ કાલે જેવો પવન હતો તેવો પવન નહિ આવે.

“એ સારા ખબર. સામે પેલો ટુંકો અહેવાલ શેનો છે?”

“તે એક નાની હોડી વિશે છે, જે જમીનથી-કાંઠાથી બહુ દૂર નહિ એમ દરિયામાં ડુબી ગઈ-તળીએ ખેડી-નીચે ગઈ. તેમાં એક માણસ હતો, પણ જ્યારે તેણે જોખમ લેયું ત્યારે તેણે હોડીની બાન્ડુ પર હાથ તે બુચનું ચક્કર પોતાના શરીર પર ચડાવી દીધું, અને મદદ આવતાં સુધી તેણે તેને પાણીમાં ઉપર-તરતો રાખ્યો.

“અને કોણે મદદ કરી?”

“એક માણસે, જો તેને બંદર ઉપરથી જોયેલો. અહીં એક નાના છોકરાના ખબર છે, જો તેની મા ઘરમાં ન હતી ત્યારે ઝેર પીધું. જ્યારે તે આવી અને એને મોઢે શીશી માંડેલી સ્થિતિમાં જોયો ત્યારે તુરત જ તેણે તેની પાસેથી શીશી લઈ લીધી. પણ થોડું ઝેર તેને ગળે ઉતર્યું અને તેની હોઝરીમાં દાખલ થયું. તે માત્ર ટીપું જ હતું, પણ તેથી તે સખત બિમાર પડ્યો.”

“તેની માએ ઘરમાં ઝેર શા માટે રાખેલું ?”

“એનું એક મોઢું મેલું થયું હતું, અને આ જાતનું થોડું ઝેર જો કપડા વતી એના પર મૂક્યું હોય, અને પછી તે વડે ઘસ્યું હોય તો તે મોઢાને સાફ કરી આપે છે.”

“શીશી ક્યાં હતી ?”

“તે એક ઊંચી અજરાઈ પર હતી, જ્યાં મુરખ્યાની બરાગીઓ રાખી હતી.”

“તેણે તે શી રીતે લીધી ?”

“તે એક ખુરશી પર ચડ્યો અને તે ઉતારી, અહીં એક બીજી ટુંકી નોંધ એક માછલી વિશે છે કે જે દરિયામાંથી જળમાં કાઢવામાં આવી. તે એક ઊંચા માણસના જેટલી લાંબી હતી.”

“એ વર્તમાનપત્રની પાછળ શું છે ?”

“તે કોટની જાહેરખબર છે. તે સરસ દેખાય છે, અને કિંમત પણ ઓછી છે.

“સૌથી સરસ કયો લાગે છે ?”

“આવડો આ. બીજા કોઈના કરતાં તે વધુ સારો લાગે છે.

“હા, તે બહુ સરસ લાગે છે. હું જઈને તે જોઈશ.”

“હું તમારી સાથે આવીશ. હું જોઉં છું કે આ મોજામાં કાણું પડ્યું છે, અને જો સ્ટોર પાસે સસ્તાં મોજાં હશે તો હું થોડાં ખરીદીશ.

“તમે ક્યારે તૈયાર થશો ?”

“હું તૈયાર જ છું. ચાલો.”

૧૬ ગમત

નવા શબ્દો

[ક] Chain (ચેઇન) સાંકળ - collar (કોલર) કાંઠલો - cup (કપ) પ્યાલો - friend (ફ્રેન્ડ) મિત્ર - hat (હેટ) ટોપી - jump (જમ્પ) કૂદકો
love (લવ) પ્રેમ - neck (નેક) ગરદન - rail (રેઇલ) સળીઓ - run (રન) દોડ - stop (સ્ટોપ) અટકવું તે - top (ટોપ) મથાણું - view (વ્યૂ) દેખાવ - fat (ફેટ) જાડું.

[ખ] Amusement (એમ્યુઝમેન્ટ) ગમત - laugh (લાફ) હાસ્ય - monkey (મન્કી) વાંદરો - tail (ટેઇલ) પાંછડી - trousers (ટ્રાઉઝર્સ) લેંઘો - twist (ટિવસ્ટ) મરડી નાખવું તે - whip (વિપ્) ચાણુક - kind (કાઈન્ડ) દયાળુ - cruel (ક્રુઅલ) ધાતકી - happy (હેપી) ખુશી - sad (સેડ) દિલગીર.

[ગ] So (સો) એ પ્રમાણે, તેથી, અટકવું - please (પ્લીઝ) મહેરબાની કરીને - its (ઇટ્સ) તેનું - would (વુડ) will નો ભૂતકાળ - might (માઇટ) may નો ભૂતકાળ - said (સેઇડ) કહ્યું - everyone (એવરીવન) દરેક જાણુ.

અધરા મુદ્દાઓ

With a ball - music-box - the monkey had on - made a stop - got a goop view - gave a jump down - made us all give a laugh - put it out to put out his hand - gave the tail a twist - please - let the tail go - seemed - cruel to - they do not see - what they do gives them pain - keep it on a chain - have a run - so much food that - gave my father an account - they are taken about the streets - we would not go - he might later give me a dog.

ગાઈ કાલે મેં તથા મારા મિત્રે એક એવી વસ્તુ જોઈ જેથી અમને બહુ ગમત પડી. અમે દડો લઈને બાગમાં ગયા હતા, ત્યારે શેરીઓમાંથી એક માણસ આંચો તેની સાથે એક વાણુ (સંગીતપેટી) હતું અને તેના ઉપર

એક નાનો વાંદરો હતો. વાંદરાએ લાલ લેંઘો અને આસમાની ફોટ પહેરેલા હતાં. તેના ગળા ઉપર એક ડોલર હતો, અને તેના ઉપર એક સાંકળ હતી.

જ્યારે તે માણસ ઘરની સામે આવ્યો ત્યારે તે અટક્યો. તેની સાથે કેટલાંક છોકરાં હતાં, અને હું તથા મારો મિત્ર ઘરની સામેની જાળી પર ચડી ગયા, જ્યાંથી તેઓના માથા ઉપર થઈને અમે સારી રીતે જોઈ શકતા હતા.

માણસે (વાંદરાના) પટ્ટામાંથી સાંકળ ફાટી લીધી, અને વાંદરો નીચે ફૂંધો અને તેણે (વાંદરાએ) વાળના હાથા આગળ જઈને તેને ફેરવ્યો. પછી માણસે તે હાથો લીધો અને તે વગાડતો હતો તે વખતે વાંદરો પાછા વાળ પર ચડી ગયો અને તે માણસની ટોપી લઈને તેણે પોતાના માથા પર મૂકી. એથી અમે બધા હસી પડ્યા (એણે અમને બધાને હસાવ્યા), કેમકે એ ટોપી વાંદરાના માથા પર છેક તેની દાઢી સુધી નીચે આવી રહેતી હતી. તે પછી વાંદરાએ બીજી કેટલીક ચીજો કરી જેણે છોકરાંઓને બહુ આનંદ આપ્યો.

થોડી વાર પછી તે માણસે વાંદરાને એક પ્યાલો આપ્યો, અને વાંદરાએ આવીને દરેક માણસની સામે તે પૈસા માટે ધર્યો. પણ જ્યારે તે એક છોકરાની પાસે ગયો ત્યારે તેણે પોતાનો હાથ લાંબાવીને વાંદરાની પૂંછડીને મરડી. એ ધાતકી કહેવાય, અને મારો મિત્ર જે પ્રાણીઓ તરફ માયાળુ છે તેણે રાટ પાડીને કહ્યું, “મહેરબાની કરીને એમ ન કરો.” પેલા છોકરાનો મહેરો બહુ લાલ થયો, અને તેણે પૂંછડી જતી કરી (છાડી દીધી). વાંદરો તુરત જ તે માણસની પાસે ગયો, જેણે તેને પોતાના હાથમાં લઈને, તે ફરીથી ખુશીમાં દેખાવ્યો ત્યાં સુધી તેને માયાળુ રાખેલું કહ્યા.

કોઈ પ્રાણીને દિલગીર અથવા દુઃખમાં જુઓ છે ત્યારે મારા મિત્રને લાગી આવે છે. છોકરાં ઘણી વખત પ્રાણીઓ તરફ ધાતકી બને છે. કેમકે પોતે જે કરે છે તેથી તેને દુઃખ થાય છે એમ તેઓ જોઈ શકતાં નથી. જો કોઈ માણસ ઘોડાને આશુક વતી ફટકા લગાવતો હોય, તો આપણે બધા જોઈએ કે તે ધાતકી કહેવાય. પણ તમારે ત્યાં એક કુતરો હોય અને તમે તેને સાંકળે (બાંધેલો) રાખો અને તેને કદી હોડવા ન દો, અથવા તો તમે એને એટલો બધો ખોરાક આપો કે તે જડો અને ધીમી ગતિવાળો બની જાય, તો તે પણ લગભગ એટલું જ ધાતકી કહેવાય, જે કે દેખાવે તે માયાળુ જેવું લાગે.

જ્યારે અમે મારા પિતાને વાંદરાની બધી વાત કરી ત્યારે તેમણે કહ્યું કે, “જ્યારે તમે બંને જણા મોટા થશો ત્યારે આવી વસ્તુઓ તમને આનંદ નહિ આપે. પ્રાણીઓને કોટ અને લેંઘા પહેરાવીને શેરીઓમાં ફેરવવામાં આવે ત્યારે, તેના માલિકો તેના તરફ માયાળુ દેખાતા હોય તો પણ, તેઓ ખુશી નથી હોતાં.” અમે કહ્યું કે જો ફરીથી વાંદરો આવશે તો અમે જઘને તે જોઈશું નહિ, અને મારા પિતાએ કહ્યું કે લાંબે ગાળે (વખત જતાં) કદાચ પોતે મને એક કુતરો આપે.

૧૭ કેળવણી

નવા શબ્દો

[ક] Education (એડ્યુકેશન) કેળવણી - knowledge (નોલેજ) જ્ઞાન - school (સ્કૂલ) નિશાળ - teaching (ટીચિંગ) શિક્ષણ - answer (અન્સર) જવાબ - bone (બોન) હાડકું - card (કાર્ડ) પત્રાકડું - kick (કિક) પાકું - lift (લિફ્ટ) ઉંચકવું તે - muscle (મસ્લ) સ્નાયુ - question (ક્વેશ્ચન) પ્રશ્ન - touch (ટચ) સ્પર્શ - toe (ટો) પગનો અંગુઠો - walk (વૉક) ચાલવું તે - wing (વિન્ગ) પાંખ - strong (સ્ટ્રોંગ) મજબૂત - important (ઈમ્પોર્ટન્ટ) અગત્યનું, મહત્વનું.

[ખ] Berry (બેરી) ઠળીયાવાળું ફળ - bite (બાઇટ) બટકું, કરડ - feather (ફેધર) પીંછું - fold (ફોલ્ડ) ગડી, સંકેલવું તે - look (લુક) જોવું તે, નજર - feeble (ફીબલ) નબળું - necessary (નેસેસરી) જરૂરનું - stiff (સ્ટિફ) અઘડ.

[ગ] Ever (એવર) હંમેશાં, કદી - well (વેલ) સારી રીતે, સારું - seeing (સીઈંગ) જોતો - giving (ગિવિંગ) આપતો - ઈ.

અધરા મુદ્દાઓ

Education is the way to knowledge - any help which is given to us in our learning - every sort of learning is a part of it (education) - much of our learning - you are having a walk - are seeing - and (are) getting - every

time he gives an answer - which you are putting out your hand for - when we may give them a look and a touch - a country friend - till we see a feather - we may have the knowledge - for every move of a finger - and that - give anything a lift or a kick - but - words may give us help in learning the form and size - they do not give us the knowledge which we get - put our hands on it - doing things - making things - from seeing something being made - much more - young - like getting forms cut - giving it one fold after another - by doing them - are getting.

નિશાળનું કામ કેળવણી આપવી તે છે, જેમાં શીખવવું અને શીખવું (એ બે વસ્તુઓ) આવે છે. કેળવણી એ જ્ઞાન (મેળવવા) માટેનો રસ્તો છે, જેમકે બાળવાથી આપણે જ્ઞાન મેળવી શકીએ છીએ, અને આપણને બાળવામાં શિક્ષણ-કોઈ બાળાવે તે-મદદ કરે છે. આપણા ભણતરમાં કહેલી કોઈ પણ મદદને શિક્ષણ કહી શકાય.

આપણે કેળવણી માટે નિશાળે જઈએ છીએ, પણ આપણને બધી જ કેળવણી ત્યાં મળી જતી નથી. દરેક જાતનું ભણતર એ કેળવણીનો એક ભાગ છે, અને આપણું ધણુંખડું ભણતર તો નિશાળના આરડાની બહાર થતું હોય છે. (જેમકે) તમે શહેરમાં અથવા તો ગામડાના પ્રદેશમાં ફરી રહ્યા હો. ત્યારે તમે નવી વસ્તુઓ જુઓ છો. અને એ બધો વખત નવું જ્ઞાન મેળવી રહ્યા હો છો. અને જે તમારી સાથે કોઈ મોટી ઉમરનો માણસ હોય, તો તમે જોએલી વસ્તુઓ વિશેના તમારા પ્રશ્નોના તે ઉત્તર આપે એ દરેક વખતે તે તમને શિક્ષણ આપી રહ્યા હોય છે. પછી ભલે તે માત્ર એટલું જ કહે કે તમે જે ચળકતા લાલ ગાર માટે હાથ લાંબાવી રહ્યા છો તે ઝેરી ફળ છે, અથવા તો તમારા હાથ પર ખેંચેલી માખી કરડે એવો ભય નથી, તો પણ તે બધી કેળવણી કહેવાય.

છાટવા, પ્રાણીઓ, યંત્રો એ બધાના જેવી વસ્તુઓ વિશેના શિક્ષણમાં, આપણે તેને જોઈએ અથવા અડકીએ ત્યારે, વધુ મદદ મળે છે. ગામડાંમાં રહેતો કોઈ મિત્ર પક્ષીની પાંખનું વર્ણન કરે, પણ આપણે એક પીંછું ન જોઈએ ત્યાં સુધી આપણું જ્ઞાન સંપૂર્ણ ન બને. આપણે

બલે એમ જાણતા હોઈએ કે આંગળી અથવા અંગુઠાની દરેક હિલચાલ માટે સ્નાયુની મદદ જોઈએ છે, અથવા તો (આપણે એમ પણ જાણતા હોઈએ કે) આપણે કોઈ વસ્તુને ઉચકીએ કે પાકુ મારીએ ત્યારે ખીન્ન સ્નાયુઓ કામ લાગે છે; પરંતુ જો આપણે આપણા હાથ અને પગ તરફ ધ્યાન ન આપીએ તો સ્નાયુ આ બધું કામ કેમ કરતા હશે તે સમજી નહિ શકીએ. અને જો કે આપણા શરીરમાંના દરેક હાડકાના આકાર તથા કદ જાણવામાં શબ્દો આપણને મદદગાર થાય, તેમ છતાં આપણે હાડકું જોઈએ અને તેના પર હાથ ફેરવીએ અને આપણને જે જ્ઞાન મળી શકે તે જ્ઞાન શબ્દો નથી આપતા હોતા.

આપણી કેળવણીનો ખીન્નો એક મહત્વનો ભાગ એ વસ્તુઓ ઝનાવવી અને વસ્તુઓ (ક્રિયાઓ) કરવી તે છે. કોઈ વસ્તુ ઝનાવવામાં આવતી હોય તે જોઈને આપણે ઘણું જ્ઞાન બલે મેળવીએ, પણ ત્યારે આપણે (પોતે) હાથમાં હથેડો ને લાકડું, કે સોય ને કપડું લઈએ ત્યારે આપણને ઘણું વધારે જ્ઞાન મળે છે. ઘણી નિશાળોમાં આ જાતનું જાણતર પહેલું આવે છે. તેઓ (નિશાળો) નાનાં છોકરાંને એવાં કામ કરવા આપે છે જેમાં મજબુત આંગળાં કે બાંટા જ્ઞાનની જરૂર ન હોય, જેવાં કે પૂંઠામાંથી આકારો કાપવા, અથવા તો ચળકતા કાગળની એક પાછી એક ઘડીઓ વાળીને તેમાંથી નાની હોડીઓ અને પેટીઓ ઝનાવવી, વગેરે. આ બધી વસ્તુઓ બલે મહત્વની ન લાગે, પણ તે સારી રીતે કરવાથી (કરતી વખતે) નળજાં આંગળાં ઝળવાન ખની રહ્યાં હોય છે, અને નાનાં બેન્ડ એવું જ્ઞાન મેળવી રહ્યાં હોય છે જે ખીન્ન વધુ મહત્વનાં કામમાં કિંમતી થઈ પડે.

૧૮ વાચન

નવા શબ્દો

[ક] Ink (ઈન્ક) શાહી - letter (લેટર) કાગળ, - Print (પ્રિન્ટ) છાપ, - reading (રીડિંગ) વાચન - writing (રાઈટિંગ) લેખન - book (બુક) એપડી - mark (માર્ક) નિશાની - meeting (મીટિંગ) મુલાકાત - pen (પેન) કલમ - pencil (પેન્સીલ) સીસાપેન - pocket (પોકેટ) ખીસું, પાકીટ - roll

(સોલ) વીડો - story (સ્ટોરી) વાર્તા - tight (ટાઇટ) મજબૂત, અઘડ - loose (લૂઝ) શિથિલ - beautiful (બ્યૂટિફુલ) સુંદર.

[ખ] Page (પેજ) પાનું, પૃષ્ઠ - grip (ગ્રિપ) પકડ - pleasure (પ્લેઝર) આનંદ - slip (સ્લિપ) સરકી જવું તે - skirt (સ્કર્ટ) શીઆને પહેરવાનો જલ્મો - snake (સ્નેક) સર્પ - surprise (સપ્રાઈઝ) આશ્ચર્ય - secret (સીક્રેટ) ખાનગી - yellow (યેલો) પીળું.

[ગ] Now (નાઉ) હમાણાં, હવે, અત્યારે - then (થેન) ત્યારે, તે વખતે - whom (હમ) કોને ? જેને - whose (હુઝ) કોનું, જેનું - nowhere (no + where) કોઈ સ્થળે નહિ.

અધરા મુદ્દાઓ

One of the first and most important parts of school teaching - knowledge necessary for a good education - if men had no knowledge - they would have no books - less so for reading - at the start - you may get a knowledge of the form of a word before you have a knowledge of the separate letters in it - you will not get very far - till you give attention to the letters - if pens are given to them - may let the ink go - this was before any paper was made - such as we have now - the writing was put on - very like paper - reading is more than a way to knowledge - even those (boys and girls) whose - the woman to whom her father was married - made her do - putting sticks in a basket - Let me get your basket full for you - keep secret - a cry of surprise - was not there - nowhere - not ever seen again - only the girl gave any attention to - the account of a snake which was seen going.

નિશાળના શિક્ષણનો એક પ્રથમ અને સૌથી વધુ અગત્યનો ભાગ વાચન છે, કેમકે સારી કેળવણી માટે જરૂરના ઘણાખરા જ્ઞાન માટે દુકામાં દુકો રસ્તો પુસ્તક હોય છે. જે માણસોને લખવાનું જ્ઞાન ન

હોત તો વાંચવા માટે પુસ્તકો પણ (તેમણે તૈયાર કરેલ) ન હોત. દરેક અક્ષરનો આકાર સીખી લેવો એ લખવા માટે જરૂરનું છે, પણ વાંચવા માટે શરૂઆતમાં એવું બધું (જરૂરનું) નથી. (કેમકે) કોઈ પણ શબ્દમાં આવતા છટા અક્ષરોનું તમને જ્ઞાન ન હોય તો પણ (જ્ઞાન થયા પહેલાં) તમને એ શબ્દના સ્વરૂપનો ખ્યાલ આવી જાય. [ભાવાર્થ : છટા અક્ષરો ન ઓળખતા હો તો પણ માત્ર આકાર ઉપરથી શબ્દને ઓળખી શકો. જેમકે Bombay આ શબ્દ તમારા મગજમાં સીધે સીધો જ ઉતરી જાય છે; બી, એ, એમ, બી, એ, વાય એમ કટકે કટકે જતો નથી.] પણ આવી રીતે તમે બહુ આગળ ન વધી શકો, સિવાય કે તમે દરેક અક્ષર અને તેના અવાજ ઉપર ધ્યાન આપો. (પણ દરેક અક્ષર અને એના જે અવાજ થતો હોય તે તરફ તમે ધ્યાન ન આપો ત્યાં સુધી તમે બહુ આગળ ન વધી શકો.)

કાગળ ઉપરનું લખાણ પેન્સીલથી અથવા તો કલમ અને શાહી વડે કરી શકાય. ઘણાં નાનાં છોકરાંએને લખવા માટે પેન્સીલ હોય છે, કેમકે જો તેમને કલમે આપવામાં આવી હોય, તો તેઓ ખડીઆમાંથી કલમ લેતી કલમ ટેબલ ઉપર શાહી ઢોળે અથવા તો કલમ હાથમાં ખસી જતાં લખવાની ચોપડીના સ્વચ્છ પાના પર ગંદા ટાંધા ખાડી દે.

જુના વખતમાં માણસો પાસે છાપકળા ન હતી, માત્ર લેખન કળા જ હતી, અને ચોપડીને જે આકાર અત્યારે હોય છે તે આકાર ન હતો. (એટલે કે) એ વખતે ચોપડીને પાનાં કે કટક પૂંડું એવું ન હતું, (પણ) તે માત્ર વીંટાના આકારમાં રહેતી. અત્યારે આપણને જે કાગળ મળી શકે છે એ ખન્યો એ પહેલાંની આ વાત છે. (એ વખતે) લખાણ એવા કોઈ પદાર્થ પર કરવામાં આવતું, જે કાગળને ઘણા મજાતો આવતો, છતાં કાગળથી વધુ કટક હતો.

વાચન એ જ્ઞાન મેળવવાનો માર્ગ હોવા ઉપરાંત અથો વિશેષ કંઈ છે, (જેમકે) આપણે, તેથી આનંદ પણ મેળવી શકીએ. સારી વાર્તાનું વાચન ઘણાંખરાં છોકરાંને અને જેઓની નિશાળની ચોપડીએ બહુ આછા આનંદ આપતી હોય છે તેને પણ ખુશી કરે છે.

ગઈ કાલે મેં એક ચોપડીમાં એક મા વિનાની સુંદર છાકરી વિષે એક જૂની વાર્તા વાંચી. એની સાવઠી મા એના તરફ ઘાતકી હતી, અને

તેની પાસે ઘરનું બધું ગંદું કામ કરાવતી, અને (તેથી) તે બહુ દુઃખી હતી. તેના હાથની સુંવાળી ચામડી ખરબચડી બની ગઈ, અને એના પગમાં પથ્થરને લીધે કાપા પડ્યા, કેમકે સખ્ત શિયાળામાં પણ તેને જોડા મળતા નહિ.

એક દિવસ બાળવા માટે લાકડાં લઈને તે એક ગાદીમાં ચાલી આવતી હતી ત્યારે તેણે એક નબળી ડોશીને એક સુંડલામાં સાંઠીઓ ભરતી જોઈ. છોકરીએ તેને કહ્યું કે “લાવો તમારો સુંડલા સાંઠીઓથી ભરી લાવું”, અને ત્યાં સુધી તમે આરામ લો.” ડોશીએ કહ્યું, “તું બહુ માયાળુ છે.” અને એ છોકરીએ સુંડલી લીધી. જ્યારે તે સાંઠી વીળીને આવી ત્યારે ડોશીએ કહ્યું, “તે મારું થોડું કામ કરી દીધું, એટલે હવે તારે માટે હું થોડું કામ કરી દઉં.” આ રાખ્દો બોલતાં બોલતાં તેણે પોતાના ચામડીયામાંના એક ખીસામાંથી એક નાની ગોળ દાળડી કાઢી. એની અંદર ઉપર મજબૂત દોરી બાંધેલું એક નાનું પડીકું હતું. જ્યારે તેણે તે છોટું ત્યારે છોકરીએ એ કાગળમાં પીળા ચળકતા પથ્થરનો એક ટુકડો જોયો. ડોશીએ કહ્યું, “આ લે, અને તારા તરફ જે સ્ત્રી ધાતશી છે તેના બિછાનામાં તે મૂકજે, પણ આપણી આ સુલાકાત ખાનગી રાખજે. એ વિષે તારા પિતાને પણ કંઈ કહીશ નહિ.” પછી તે છોકરીએ આશ્ચર્યનો ઉદ્ગાર કાઢ્યો (રાડ પાડી) કેમકે અચાનક તે ડોશી ત્યાં ન હતી, પણ ઘાસ ઉપર ફક્ત એક નાનો પીળો સર્પ જડપ ભર ચાલ્યો જતો હતો.

એ પડીકું રાત્રીમાં મજબૂત પકડીને તે છોકરી ઘેર ગઈ, અને તે રાત્રે તેની સાવશી મા સુત્રા ગઈ તે પહેલાં તેણે તે પથ્થર તેના આછાદ નીચે મૂકી દીધો. સવારે તે સ્ત્રી ઘરમાં ક્યાંય ન હતી, અને તે પછી કદી પણ તે જોવામાં ન આવી. જો કે એના બાપને તેમ જ નોકરોને આશ્ચર્ય થયું થયું, તો પણ એ ગઈ તેથી બધા વધુ સુખી હતા. તે સવારે એક પીળો સર્પ ઘરમાંથી જતા જોવાએલા એની વાત તરફ માત્ર તે છોકરીએ જ કાંઈક ધ્યાન આપ્યું (ખીજ કોમળ નહિ).

૧૯ પૃથ્વી

નવા શબ્દો

[ક] Star (સ્ટાર) તારો - attraction (અટ્રેક્શન) આકર્ષણ - middle (મિડલ) વચ્ચેનું - powder (પાવડર) ભુક્ષ - quality (ક્વૉલિટી) ગુણ - fixed (ફિક્સડ) સ્થિર, મુક્કર રથને આવેલું.

[ખ] Earth (અર્થ) પૃથ્વી - moon (મૂન) ચંદ્ર - mountain (માઉન્ટન) પર્વત - direction (ડિરેક્શન) દિશા - distance (ડિસ્ટન્સ) અંતર - dust (ડસ્ટ) ધૂળ - existence (એક્ઝીસ્ટન્સ) અસ્તિત્વ, હયાતિ - growth (ગ્રોથ) વિકાસ, વધવું તે - month (મન્થ) મહિનો - motion (મોશન) ગતિ - range (રેન્જ) ગતિની હદ - root (રૂટ) મૂળ - seed (સીડ) બી - substance (સબસ્ટન્સ) પદાર્થ - year (ઇયર) વર્ષ - thick (થિક) જાડું - thin (થિન) પાતળું - physical (ફિઝિકલ) સ્થુળ, શારીરિક - present (પ્રેઝન્ટ) હાજર.

[ગ] Been (બીન) થયેલું - seemed (સીમ્ડ) દેખાયેલું - had (હેડ) હતું.

અધરા મુદ્દાઓ

Has the knowledge that - is all the time going round - two sorts of motion - makes a complete turn - all the time it has been doing this, it has been going forward - that is why - is kept fited - keeps the moon going round - are kept near them by their attraction - a mass of fire - skin - at the start - the substance in the middle of our earth - at a later time - here and there - came in to existence - at the present time - did not have their existence on the land - have come from - the growth of plants - powder from the stones - from them the first land animals came - till much later.

એક જમાનામાં માણસો એમ કહેતાં કે પૃથ્વી સપાટ છે, અને એક મોટા સમુદ્રમાંના ખેટની માફક અવકાશમાં સ્થિર કરવામાં આવેલી છે. પણ હવે દરેક જાણુ જાણે છે કે પૃથ્વીનો આકાર લગભગ નારંગી જેવો છે, અને તે બધો વખત ગાળ કરતી હોય છે. અને બે જાતની ગતિ છે. જેમ એક દડાના મધ્યભાગમાં થઈને સળીઓ નાખવામાં આવ્યો હોય, અને તમે તેને આંગળીથી ધક્કો મારીને ફેરવો એમ દર ૨૪ કલાકે પૃથ્વી એક પૂરો આંટો ફેરવે છે. અને આવી રીતે તે કરતી હોય છે તે બધો

વખત તે આગળ વધતી જતી હોય છે, જેથી એક વર્ષને અંતે તે સૂર્યને ફરતી ફરી રહે છે.

પૃથ્વી સૂર્યને ફરતી ફરે છે એ ગતિથી ઉનાળો અને શિયાળો થાય છે; એની બીજી ગતિ રાત અને દિવસ બનાવે છે. ફરવાની દિશા પશ્ચિમથી પૂર્વ તરફ છે, અને એથીજ સૂર્ય આપણને આકાશમાં પૂર્વથી પશ્ચિમ તરફ જતો દેખાય છે.

પૃથ્વી સૂર્યને ફરતી ફર્યા ફરે છે, અને અવકાશમાં ચાલી જતી નથી, તેનું કારણ એ છે કે સૂર્યના આકર્ષણને લીધે પૃથ્વી અને સૂર્ય વચ્ચેનું અંતર એક સરખું રહે છે. આકાશમાંનો દરેક તારો (ઋહ) આકર્ષણને લીધે જ પોતાની જગ્યામાં રહે છે. આપણી પૃથ્વી એક ઠરી ગયેલો તારો (ઋહ) છે. સૂર્યની આસપાસ ફરતા ૮ મોટા ઋહમાંનો તે એક છે.

જાયા સ્થૂળ પદાર્થોમાં બીજા સ્થૂળ પદાર્થો માટે આકર્ષણનો આ ગુણ રહેલો હોય છે. પૃથ્વી અને ચંદ્ર વચ્ચેનું આકર્ષણ ચંદ્રને પૃથ્વીને ફરતો ફેરવે છે, અને બીજા ઋહોને બીજા ઉપઋહો હોય છે જે તેઓનાં આકર્ષણને લીધે તેઓની નજદીક રહે છે. પૃથ્વી સૂર્યને ફરતી ચક્રર મારે છે તેના ફરતાં ટૂંકા સમયમાં ચંદ્ર પૃથ્વીની આસપાસ ફરી રહે છે. ચંદ્ર પૃથ્વીની આસપાસ એક મહિનામાં ફરી રહે છે.

મનુષ્યના અસ્તિત્વની પહેલાં ઘણું વખતે પૃથ્વી એ અવકાશમાં ધ્રુમતો એક અગ્નિનો ગોળો હતો. તે ઠરતો ગયો તેમ તેમ તેના પર કઠણ ચામડીના જેવું પટ જમતું ગયું, જે શરૂઆતમાં પાતળું હતું પણ ધીમે ધીમે જાડું બનતું જતું હતું, જે કે હજી પણ પૃથ્વીના પેટાણમાંના પદાર્થો હોયો નથી.

ત્યારબાદ પૃથ્વી ઉપર સ્વર્ણ પાણી હતું. પછી સ્થળે સ્થળે સમુદ્રમાંથી જમીન બાહાર નીકળવા માંડી જેમાંથી પર્વતો અને પર્વતોની હારો બન્યાં, અને (એ રીતે) પહેલી સુક્રી જમીન હસ્તીમાં આવી.

પણ એ નવી સુક્રી જમીન અત્યારની સુક્રી જમીન જેવી ન હતી. તેના પર વનસ્પતી કે પ્રાણીઓ ન હતાં, તેમ જ વનસ્પતીનાં બી કે મૂળને માટે મટોડી પણ ન હતી. સૌ પહેલાંની વનસ્પતી અને પ્રાણીઓ જમીન ઉપર હયાતી ધરાવતાં ન હતાં (ઉત્પન્ન થયાં ન હતાં) પણ તે પાણીમાં

જ હતાં. અને કેટલાંક પુસ્તકો કહે છે તેમ બધી વનસ્પતી તથા પ્રાણીઓ સમુદ્રમાં મુરખા જેવા કોઈ પદાર્થમાંથી ઉત્પન્ન થયાં છે. પથરીમાંથી ભુકો પડીને જ્યાં સુધી જમીન ઉપર મેંટાડીનું અસ્તર ન બને ત્યાં સુધી છોડવાઓનો વિકાસ શક્ય ન હતો. પછી ધીમે ધીમે પાણીમાંથી કેટલાંક પ્રાણીઓ જમીન ઉપર આવ્યાં, અને એમાંથી જમીન ઉપર રહેનારાં પ્રાણીઓ હસ્તીમાં આવ્યાં (જનમ્યાં). પણ માણસ તો એ પછી ઘણા લાંબા ગાળા સુધી અસ્તિત્વમાં આવ્યાં ન હતો. (એ પછી ઘણે લાંબે ગાળે મનુષ્યોનો જન્મ થયો.)

૨૦ ઇતિહાસ

નવા શબ્દો

[ક] History (હિસ્ટરી) ઇતિહાસ - record (રેકર્ડ) નોંધ, રંગર - colour (કલર) રંગ - expert - (એક્સપર્ટ) નિષ્ણાત, નાણકાર - guide (ગાઈડ) ભોમીઓ - judge (જજ) ન્યાયાધિશ - library (લાઈબ્રેરી) પુસ્તકાલય - line (લાઈન) લીટી - opinion (ઓપીનીયન) મત - position (પોઝિશન) સ્થિતિ - potato (પોટેટો) બટાટું.

[ખ] Event (ઇવન્ટ) બનાવ - addition (એડીશન) ઉમેરો - comparison (કમ્પેરીઝન) સરખામણી - desire (ડીઝાયર) ઇચ્છા - increase (ઇન્ક્રીઝ) વધારો - map (મેપ) નકશો - need (નીડ) જરૂરિયાત - process (પ્રોસેસ) કાર્ય કરવાના ક્રમ, રીત, બનાવટ - reason (રીઝન) કારણ - past (પાસ્ટ) ભૂતકાળ - future (ફ્યુચર) ભવિષ્ય - certain (સર્ટન) ચાક્રસ, અમુક - frequent (ફ્રીકવન્ટ) વારંવાર થવું - probable (પ્રોબેબલ) સંભવિત.

[ગ] Have been થઈ ગયા છે - has been given અપાએલું છે - have been taken લેવાએલાં છે - may not have seemed કદાચ લાગ્યું-દેખાયું ન હોય - may not have been put વખતે ન પણ મૂકાયું હોય - have not kept રાખેલ નથી - would have been થયું હોત - will have ની પાસે હશે - has made બનાવ્યું છે.

અધરા મુદ્દાઓ

Make a comparison - the time men have been on the earth - that part of their existence of which we have any record - the only account we have - long time after - that which has been given - which have been taken from them - these are not frequent till much later - far from complete - which we have a desire for - may not ever have been put in writing - loss - would have had value for history - history expert - may be a good judge - only probable, not certain - in later years - saw the need for records - the process which has made them what they are - even with all these books as a guide - in the learning of - a good guide to - has made - an addition to its land - as others - even happier - not only the account of great events - the growth of the first potato - event in its history - as much a part of its record as the growth of its towns.

મનુષ્યો આ પૃથ્વી ઉપર હયાતી ધરાવી રહ્યાં છે એ બધો સમય, અને એ અસ્તિત્વના જે ભાગ સંબંધે આપણને વિગતો મળી શકે છે એ સમય, એ બન્નેની જો આપણે સરખામણી કરીએ તો આપણે જોઈ શકીએ કે ઈતિહાસ (લખવા કે ચાલુ રાખવાની) શરૂઆત બહુ જૂના વખતની નથી. માણસને લખવાનું જ્ઞાન થયું એ પહેલાંના યુગ સંબંધે, તેમજ તે પછી પણ લાંબા કાળ વિશે, આપણને કાંઈ પણ હકીકતો મળી હોય તો તે જૂનાં શહેરોનાં ખડિયોરો તથા તેમાંથી મળેલા સિક્કાઓ અને એવી બીજી વસ્તુઓ ઉપરથી જ મળી હોય એટલી જ છે. (પણ એ યુગ) પછી શિલાલેખો અને કાગળ પરનાં લખાણો માત્રુમ પડે છે (મળી આવે છે), પણ આ બધી વસ્તુઓ બહુ મોટા પ્રમાણમાં મળતી નથી, સિવાય કે બહુ લાંબા કાળ પછી (બહુ કાંટા જૂતકાળમાં) આવી વસ્તુઓ નથી દેખાતી, માત્ર તાજ જૂતકાળ એટલે કે થોડો હલ્દર વેરા પૂરતી જ તે હાથ આવે છે). અને એમાંની કોઈ પણ ચીજ કોઈ બનાવ વિશે સંપૂર્ણ અને ચોક્કસ જ્ઞાન આપતી નથી.

ઈતિહાસની (લખાવાની) શરૂઆત પછી પણ હકીકતો ધણી અપૂર્ણ છે. (સંપૂર્ણ હોવાથી ઘણું દૂર છે.) અને માટે એક કારણ એ હોઈ શકે કે જે ધણાખરા જ્ઞાન માટે આપણે અત્યારે ઇચ્છા રાખીએ છીએ તે જૂના જમાનાના લેખકોને મહત્ત્વનું લાગ્યું ન હોય, અને તેવી હકીકતો કદી લખવામાં આવી જ ન હોય. પણ સૌથી વધુ મહત્ત્વનું કારણ તો ઘણું જૂનાં લખાણોનો નાશ થયો છે તે છે. મનુષ્યોએ જદા યુગમાં આવી વસ્તુઓને સાચવીને રાખી નથી, અને જે ધણી નોંધો ઇતિહાસ માટે કિંમતી બની ગઈ હોત તે અત્યારે અસ્તિત્વમાં નથી.

અત્યારે આપણે (જૂના ભૂતકાળમાંથી) વધુ નજીકના (ભૂતકાળથી વધુ દૂરના) સમય તરફ આવીએ છીએ ત્યારે આપણને ઘણા વધુ લેખો મળી આવે છે, પણ તે જદા આપણને ચોક્કસ જ્ઞાન આપતા નથી. ધણી વખત તે એક જ બનાવ વિષે આપણને એક બીજીથી લગભગ વિરુદ્ધ વાત કહે છે. ઇતિહાસકાર જદાં જૂનાં લખાણો તપાસીને તેમાંથી વધુ સંભવિત કયી હકીકત છે તે કદી શકે છે. પરંતુ તે ચાલાક જાણુકાર હોય તો પણ તે આપણને માત્ર પોતાનો અભિપ્રાય જ આપેતો હોય છે, અને તેથી તે બનાવ સંબંધેનું આપણું જ્ઞાન માત્ર સંભવિત જ હોય છે, ચોક્કસ નહિ.

વખત જતાં (એ પછીના યુગમાં) માણસોએ દક્ષિણ-નોંધાની જરૂરિયાત જોઈ, અને આપણા જમાનામાં કોઈ પણ દેશના ઇતિહાસમાં બનતા દરેક મહત્ત્વના બનાવની નોંધ અતિશય કાળજીથી રાખવામાં આવે છે. દરેક પુસ્તકાલયમાં વર્તમાન સમય ઉપર અભરાઈએ (ભરીને) પુસ્તકો હોય છે. ભવિષ્યનાં માણસો પોતે શી રીતે એવાં બન્યા છે (જે રીતે તેમને પોતે જેવાં હોય એવાં બનાવ્યાં છે) એ બાબતમાં સરસ જ્ઞાન અવશ્ય મેળવી શકશે. પણ આટલી બધી ચોપડીઓ માર્ગદર્શક હોવા છતાં તેઓના કેટલાક નિષ્ણાતો ભૂતકાળના કોઈ કોઈ બનાવો વિશે વિરુદ્ધ મત ધરાવશે એ સંભવિત છે,

ઈતિહાસ શીખવામાં નકશો બહુ મદદગાર થાય છે. કોઈ પણ દેશનું નકશામાંનું સ્થાન તે દેશનો ઇતિહાસ જાણવામાં સારી રીતે માર્ગદર્શક થઈ પડે છે. પૃથ્વીના કેટલાએક નકશાઓમાં દરેક દેશને ફરતી લીટી હોય છે, અને એ દેશનો ભાગ હોય એવી બધી જમીન એક જ રંગમાં હોય છે. જે આપણે જૂના વખતના અને પછીના નકશાઓ વચ્ચે સરખામણી કરીએ તો કોઈ પણ દેશના રંગના વધારાથી આપણે જોઈ શકીએ કે તે દેશે પોતાની

જમીનમાં ઉમેરો કર્યો છે. જે કે કેટલાક દેશો પાસે ખીખ દેશો જેટલી જમીન નથી હોતી તે પણ તેઓ તેના જેટલા જ, અથવા તે તેના કરતાં વધારે પણ, સુખી હોઈ શકે.

ઇતિહાસ એ માત્ર મોટા ખનાવોની જ નોંધ નથી; તે લોકોના જીવનની નોંધ છે, અને નાની દેખાતી વસ્તુઓ પણ ક્યારેક ઘણી મહત્વની બની જાય છે. આયરમાં ખરેખરનો પહેલો પાક (પહેલું જ ખરેખર ઉગાડવામાં આવ્યું તે) એના ઇતિહાસમાં એક ખનાવ હતો, અને એ દેશનાં શહેરોના વિકાસના જેટલા જ મહત્વનો તેના ઇતિહાસનો (દફતરનો) એક ભાગ છે. [આગળ મોટો ભાગ ત્રીજો વાંચો.]

અં થ મા ળા ના આ હ કો ને

આપને આ અગાઉ સેટ 'A' નાં ૮ પુસ્તકો મોકલાઈ ચૂક્યાં છે. સેટ 'B' શક્ય એટલી ઝડપથી તૈયાર થઈ રહ્યાં છે, તેનું આ પહેલું પુસ્તક છે. આ પછી આપને ગાઇડનો ત્રીજો ભાગ મળશે, અને ત્યારબાદ વ્યાકરણનો બીજો અને ત્રીજો ભાગ મોકલાશે, અને પછી 'મેઝિક ઈંગ્લિશ'ની લેખમાળાનું પુસ્તક. પુસ્તકો છપાઈને પ્રેસમાંથી આવે તે જ દિવસે આડકો પર રવાના કરાય છે, એટલે ઉધરાગી કરવાપણું રહેતું નથી. અને કદાચ કોઈ પુસ્તકના પ્રકાશનમાં ટીલ થાય તે આડકોને સંગીન વાચન આપવાની ધગશ જ એ માટે જવાબદાર છે, એટલે ફરિયાદ કરવાપણું પણ રહેતું નથી. અંથમાળા પૂરી થતાં તુરત ચાલુ થવાની નવી પ્રવૃત્તિઓ, જેની જાહેરાત આ પુસ્તકમાં છે, તે તરફ અમે આડકોનું ખાસ લક્ષ્ય મેંચીએ છીએ. આશા છે કે આ અંથમાળાના આડકોનો એ ભાવી પ્રવૃત્તિઓમાં પણ અમને એવો જ સહાય સહકાર મળશે.

બેઝિક ઇંગ્લિશ ગ્રંથ માળા

આ ગ્રંથમાળાને નીચે મુજબ ત્રણ સેટમાં વિભક્ત કરવામાં આવી છે. એ દરેક સેટ આખા ખરીદનાર માટે કિંમત રૂ. ૨ તથા પોસ્ટેજ, પેકીંગ, રજીસ્ટ્રેશનના છ આના મળી રૂ. ૨૦ છે. પરદેશ શીલીંગ ૪. ત્રણ સેટના અગાઉથી ગ્રાહક યવા માટેનું લવાઈમ હિંદમાં રૂ. ૫૦ (રજીસ્ટ્રેશન સહિત) અને પરદેશ શી. ૧૦ છે.

સેટ 'A' [તૈયાર છે]

આ આઠ પુસ્તકો તમને બેઝિકમાં પ્રથમ પ્રવેશ કરાવશે. શરૂઆત કરનારની મુશ્કેલીઓને ખ્યાલમાં રાખીને જ આ પુસ્તકો રચાયાં છે. એક માસમાં શીખનાર આટલું કામ કરી શકશે.

બેઝિક ઇંગ્લિશ પ્રાથમિક પરિચય

રૂ. આ.

૦-૨

સંપૂર્ણ બેઝિક શબ્દકોશ, વાકપ્રચાર તથા વ્યાકરણ સાર

૧-૦

ગાઇડ ટુ 'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ', ભા. ૧ ૦-૨

'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ' વ્યાકરણ ભા. ૧ ૦-૨

બેઝિક ઇંગ્લિશ ટાઇમટેબલ ૦-૧

'Basic Step by Step' અવતરણ ભા. ૧ ૦-૦

બેઝિક ઇંગ્લિશનો પહેલા પાઠ ૦-૧

ગુજરાતમાં પ્રચલિત ૨૦૦૦ અંગ્રેજી શબ્દો ૦-૮

૨-૨

સેટ 'B'

[તૈયાર થાય છે]

આ પુસ્તકોથી તમારો બેઝિકનો અભ્યાસ સંપૂર્ણ થાય છે. અને આ બધાં પુસ્તકો પૂરાં કરતાં તમને બહુ તો બે માસનો સમય લાગશે.

ગાઇડ ટુ 'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ' ભા. ૨ ૦-૪

'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ' વ્યાકરણ ભા. ૨ ૦-૪

ગાઇડ ટુ 'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ' ભા. ૩ ૦-૬

'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ' વ્યાકરણ ભા. ૩ ૦-૬

બેઝિક ઇંગ્લિશ [કુમારમાંની લેખમાળા] ૧-૦

૨-૪

સેટ 'C' [તૈયાર થશે]

તમે બેઝિક શીખ્યા પછી સતત તમારું જ્ઞાન વિસ્તારી શકો, તેમ જ ધારો તો અધરામાં અધરી ભાષામાં લખેલાં વર્તમાનપત્રો વાંચવા સુધીની શક્તિ કેળવી શકો એટલું માર્ગદર્શન આ પુસ્તકોમાં હશે.

The Country of the Blind ૦-૮

આંધળાઓનો દેશ ૦-૪

બેઝિક સાહિત્ય પરિચય ૦-૨

બેઝિક શીખ્યા પછી ૦-૨

બેઝિક પછી શીખવાના શબ્દો ૦-૧૨

Rubaiyat of Omar Khayyam ૦-૪

બેઝિક લેખન તથા વાતચીત ૦-૪

૨-૪

બેઝિક ઇંગ્લિશ કલાસ • લાઈ [કાઠિયાવાડ]

પોતાની જાતે બેઝિક ઇંગ્લિશનું સંપૂર્ણ શિક્ષણ લેવા માટેની
બેઝિક ઇંગ્લિશ ગ્રંથ માળા

નિયમો

[આ નિયમો અગાઉના બધા નિયમોને રદ કરે છે.]

- [૧] આ ગ્રંથમાળામાં પોતાની જાતે બેઝિક ઇંગ્લિશ શીખવામાં મદદ કરે, તેમ જ એ જ્ઞાનને આધારે ચાલુ અંગ્રેજીનો પરિચય સરળ રીતે મેળવવાનું માર્ગદર્શન કરે, એવાં પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.
- [૨] ઉપર મુજબ પ્રસિદ્ધ થનારાં પુસ્તકોની સંખ્યા ૧૬ ની છે. અને તે ઉપરાંત ગ્રાહકો તરફથી અવારનવાર આવતી માગણીના જવાબમાં પૂર્તિઓ પણ અપાય છે. છટક બાવે ગણતાં આ બધું સાહિત્ય રૂ. ૬ ઉપરની કિંમતનું હશે, જેના ઉપર છટક ખરીદનારે પોસ્ટેજ જીલ્લું આપવાનું રહેશે.
- [૩] ઉપર મુજબ પ્રસિદ્ધ થતી ગ્રંથમાળા ત્રણ સેટમાં વિભક્ત કરવામાં આવી છે. દરેક સેટમાં રૂ. બે ઉપરની કિંમતનાં પુસ્તકો આવે છે. પણ કિંમત રૂ. ૨ તથા રૂ. ૨૭. પોસ્ટેજ પેકીંગના છ આના લેવાશે. પરદેશ માટે કિંમત રૂ. ૪ છે. આવો ૮ પુસ્તક-પૂર્તિનો પહેલો સેટ 'A' બહાર પડી ચૂક્યો છે. બાકીના સેટ તૈયાર થઈ રહ્યા છે.
- [૪] જેઓ ઉપરની આખી ગ્રંથમાળા ઉકેલ ત્રણ સેટની કિંમત અગાઉથી એકી સાથે આપવા માગતા હોય તેઓ હિંદમાં રૂ. ૫૦ તથા પરદેશ રૂ. ૧૦૦ બરી બેડાઈ શકે છે. તેમને પહેલો જથ્થો રજિસ્ટર્ડથી મોકલાશે, અને પછીનાં પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ થાય તેમ તેમ સાદા બુકપોસ્ટથી.
- [૫] ગ્રંથમાળાનું લવાજમ બરાબર પછી પાછું મેળવવાનો હક્ક પણ ગ્રાહકને રહેશે. એ આપતી વખતે એમને મોકલાઈ ચૂકેલાં પુસ્તકોની કિંમત તથા પોસ્ટેજ છટકના હિસાબે ગણી હિસાબે રહેતો વધારો તેમને ખર્ચે પરત કરવામાં આવશે. આવી રીતે હિસાબ ચોકષો કરી લીધા પછી એના એ ગ્રાહક તરીકે ચાલુ રહેવાનો હક્ક રહેશે નહિ. [કોર્સના નિ. ૩ મુજબ જમા થયેલ લવાજમને આ નિયમ લાગુ પડી શકશે નહિ.]
- [૬] છટક ખરીદેલાં કોઈ પણ પુસ્તક કે સેટની કિંમત ગ્રંથમાળાના લવાજમમાંથી કાપી આપી શકાશે નહિ, સિવાય કે બાકીની રકમ બે અઠવાડિયામાં જ બરાબર હોય.
- [૭] ગ્રંથમાળાના ગ્રાહકો કોર્સમાં દાખલ થવા માગતા હશે તો હિંદના ગ્રાહકો માસિક રૂ. ૬ અને પરદેશના ગ્રાહકો માસિક રૂ. ૧૨ નો એક એવા કુલ બે હપ્તાથી ફી બરી કોર્સમાં બેડાઈ શકશે.

અન્ય પ્રવૃત્તિઓ

Basic Blue Books Series

બેઝિકમાં રસપ્રદ વાચન પૂરું પાડવાના હેતુથી થોડા વખતમાં આ નવી શ્રેણી શરૂ કરવામાં આવશે. એમાં રાજકારણ, જીવન ચરિત્ર, નવલકથા, વાર્તાઓ, વસ્તુજ્ઞાન વગેરે વિવિધ વિષયો પર બેઝિકમાં લખાયેલાં પુસ્તકો હશે. આ મારફત બેઝિક બાળુનારા એક વિરાટસૃષ્ટિનું દર્શન પામી શકશે. પુસ્તકો પોકેટ બહાર પડશે, અને નાનાં મોટાં બધાં પુસ્તકોની કિંમત એક સરખી ચારચાર આ

Basic Library of General Knowledge

બેઝિક મારફત વિજ્ઞાનની અનેક શાખાઓને સ્પર્શવાનો પ્રયાસ આ શ્રેણી થશે. હિંદમાં રાષ્ટ્રભાષાને મહત્ત્વ આપવા માટે અંગ્રેજીની જરૂરિયાત પ્રયાસો આજે ચાલી રહ્યા છે. એને પરિણામે આવતા દસકામાં બધી ઉચ્ચ કેળવણી કદાચ બેઝિકમાં જ અપાશે. એ વખતે ઉપયોગી થાય એવું મેટ્રિકના વિદ્યાર્થીઓ માટેનું વિજ્ઞાન આ શ્રેણીમાંની પ્રાથમિક ભૂમિકામાં હશે. અને ચડતી મેળીઓમાં યુનિવર્સિટી નેટવર્ક જ્ઞાન આપે છે તેટલું જ્ઞાન આ શ્રેણીમાં સમાવવામાં આવશે. અને છતાં એ બધું બેઝિકની મર્યાદામાં જ. આ પુસ્તકો કાઉન ૧૬ પેજ સાઇઝમાં છ આનાની એક સરખી કિંમતે પ્રસિદ્ધ થશે.

International Basic News

બેઝિકની મર્યાદામાં જ વર્તમાન સમયનાં વિચાર વહનો પર પ્રકાશ ફેંકવું આ માસિક હશે. એમાં જગતના માસિક સમાચાર ઉપરાંત એક મહિનાને અંતે વાસી ન થઈ હોય એવી માનવ પ્રગતિની વિગતો આવશે. વળી આ પત્રને આંતરરાષ્ટ્રીય Bk Pen Friendsનું મુખપત્ર બનાવવાની પણ અમારી નેમ છે, જેથી દૂર બેઠેલાં વિચાર કે રોજમાં સામ્ય ધરાવતાં દેશદેશનાં માનવીઓનું મિલનસ્થાન તે બની માસિકનું લવાજમ હિંદમાં રૂ. ૨ તથા પરદેશ રૂ. ૪ રહેશે.

○

ઉપરની ત્રણે પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ કરતા પહેલાં બેઝિકમાં સુંદર રીતે લખી એવા લેખકોનો એક મોટો સમૂહ જમાવવાના અમારા પ્રયાસ છે. એ પાર પ. પ્રવૃત્તિઓ એક પછી એક ચાલુ થશે. આ બધી પ્રવૃત્તિઓ આંતરપ્રાંત ઉપયોગિતાની દૃષ્ટિએ ચાલવાની હોવાથી એ સંબંધેનો પત્રગ્યવહાર બેઝિક જ કરવામાં આવશે, અને પ્રવૃત્તિઓ અમારા શિક્ષણ વિભાગથી સ્વતંત્ર નીચેના નામથી ચલાવવામાં આવશે :

INDIAN BASIC INSTITUTE • LATHI [Kathiawar]

